

The DAC Journal: Development Co-operation - 2004 Report - Efforts and Policies of the Members of the Development Assistance Committee Volume 6 Issue 1

Summary in Swedish

DAC- journalen: Utvecklingssamarbete - Rapport för 2004 Satsningar och program från utvecklingsbiståndskommitténs (DAC) medlemsländer, Volym 6 utgåva 1

Sammanfattning på svenska

Översikt av utvecklingsbiståndskommitténs ordförande

Detta kapitel har tre syften:

- För det första att ta en titt på hur satsningarna på att nå de s.k. millennieskiftesmålen framskrider och vad som skulle krävas för att man skulle kunna avsevärt öka kretsen av länder som gör goda framsteg i riktning mot dem.
- För det andra att diskutera hur man ska införliva säkerhetsdimensionen på ett fullständigare sätt i tänkandet om den hållbara utvecklingen och därvid använda begreppet "människans säkerhet" som vägledning till länkarna mellan utveckling och säkerhet.
- Och för det tredje, att mäta framstegen genom att öka den internationella hjälpens volym och effektivitet, som en av de möjliga bidragsgivarna till strävandena att skapa ett bättre och tryggare liv för fattiga människor.

Millennieskiftesmålen

Den situation som beskrivs av tillgänglig statistik är, sammantaget, en förfärande katalog över mänskligt elände. Drygt en miljard människor lever på mindre än en dollar om dagen, mer än 100 miljoner barn går inte ens i grundskola, än mindre lämnar de skolan

med någon form av användbar utbildning, målet att år 2005 uppnå könsjämlighet i fråga om inskrivning i grundskola kommer inte att nås, och tio miljoner barn under fem år dör varje år av orsaker som kan förebyggas. Därtill fortsätter AIDS-pandemin och – tillsammans med malaria, tuberkulos och andra, relativt försummade sjukdomar – håller den på att hämma ökningen av livslängden eller omintetgöra ökningarna av den i subsahariska Afrika. Och trycket på infrastruktur och naturresurser fortsätter att öka med växande befolkning och ökande konsumtion.

Vilka utsikter finns det för att man ska nå de fastställda målen inom utsatt tid? Börjar man med ett globalt perspektiv, tycks det som om endast det fattigdomsrelaterade inkomst målet så gott som säkert kan uppnås. I sig är detta naturligtvis ingen obetydlig bedrift. Nuvarande uppskattningar tyder på att den andel av utvecklingsländernas befolkning som lever på mindre än en dollar om dagen kommer att sjunka till 13 procent före 2015, vilket i absoluta tal innebär ca 750 miljoner människor, att jämföras med kulmen på ungefär en och en halv miljard i början av 1980-talet. Men i fråga om de flesta, om inte alla, återstående mål befarar man att framstegen inte kommer att infrias i förväntad utsträckning – trots att det internationellt finns alla skäl att anta att framstegen kommer att fortsätta. I synnerhet förefaller hälso- och sjukvården vara det område där de mest signifikanta misslyckandena i förhållande till målen kan noteras.

Säkerhet, mänskliga rättigheter och utveckling

Vi behöver bygga upp en djupare samsyn än den nuvarande på kopplingarna mellan säkerhet och utveckling och på de praktiska konsekvenserna av ett starkare erkännande av deras betydelse. Detta är ännu viktigare, om man anser att säkerhets- och utvecklingsansvariga behöver samarbeta bättre för att producera resultat som tillgodoser varderas målsättningar, medan man respekterar de insikter som var och en kan föra med sig till bordet. Rapporten från FN:s kommission för människors säkerhet till generalsekreteraren är en milstolpe i detta avseende.

I sin rapport 2004 om reformen av säkerhetssystemet har utvecklingsbiståndskommittén betonat behovet av att de statliga organen tar ett helhetsgrepp om säkerhetsfrågorna. Sådana tillvägagångssätt borde inte betyda att utvecklingsorganen (eller berörda politiska och militära instanser) överger sina egna målsättningar, verksamhetsområden och ansvar. Respekt för alla berörda parter kompetenser och ramar är tvärtom väsentliga för alla samarbetsarrangemang mellan regeringsdepartementen.

Hjälpens storlek

Konferensen för utvecklingsfinansiering i Monterrey i mars 2002 synes ha markerat början på en ny trend i hjälpens fördelning. Efter en brant nedgång för den officiella utvecklingshjälpen i reala termer (och ännu mer som andel av utvecklingsbiståndskommittéländernas bruttonationalinkomst) mellan 1992 och 1997, hade hjälpen från utvecklingsbiståndskommitténs medlemsländer i stort sett stabiliserat sig vid ca 0,22 procent av medlemsländernas BNI mellan 1997 och 2001 och sålunda återgått till reell tillväxt, men på en mycket blygsam nivå. Under själva 2002 växte den officiella utvecklingshjälpen i reella termer med sju procent och 2003 med ytterligare fem procent

och höjde den därmed till en nivå av 0,2 procent av utvecklingsbiståndskommittéländernas BNI detta år och överträffade slutligen det föregående toppårets (1992) reella värde. Den här rapporten skrivs innan utfallet för 2004 är känt, men det finns alla skäl att anta att en reell tillväxt av någon betydelse kommer att kunna noteras för tredje året i följd. De utfästelser som gjordes i Monterrey skulle innebära att utvecklingsbiståndskommittéländernas officiella utvecklingshjälp kommer att ha nått ca 0,30 procent av utvecklingsbiståndskommittéländernas BNI, dvs. ca 88 miljarder US-dollar i 2003 års penningvärde. Detta skulle utgöra en reell ökning med ca 50 procent jämfört med 2001.

Hjälpens fördelning

Det sätt på vilket hjälpen fördelas är *en* viktig beståndsdel av dess effektivitet när det gäller att bidra till millennieskiftesmålen. Det finns många belegg för att hjälpen är särdeles effektiv i sunda politiska miljöer och att dess möjlighet att påverka de fattigas förhållanden stärks, om hjälpens fördelning även återspeglar fördelningen av världens fattiga. År 2004 visade *Development Co-operation Report* att utvecklingsbiståndskommitténs givarländer i genomsnitt höjde andelen av sin hjälp till mer högpresterande länder (till ca 70 procent för länderna i de två högsta kvintilerna), och en rapport från DFID¹ med titeln *Long-Term Poverty* har presenterat ett nytt mått (diskuterat kapitel 2) på hur enskilda givarländers hjälpfördelning var relaterad till fördelningen av fattiga människor i världen.

Hjälpens effektivitet

Sist men inte minst ska vi granska den effektivitet med vilken hjälpen levereras. Det råder en utbredd enstämighet mellan utvecklings- och givarländerna om att de nuvarande leveranssystemen behöver förbättras avsevärt. De flesta biståndsadministrerande institutionerna och deras pendanger i de hjälpmottagande ländernas statliga organ arbetar ytterst hårt för att leverera och ta emot hjälp. Besök, samordningsmöten, överläggningar om hjälpen med givarländerna – enskilt eller kollektivt – o.d. är synnerligen tidskrävande i länder där kapaciteten för handhavande av större inflöden av assistans ofta är begränsad. Ingenting av detta är populärt hos allmänheten, vare sig i mottagar- eller givarländerna, även om en del av denna skepsis är ett uttryck för fortsatt oro för ansvarsfrågan på givarländernas sida.

Hjälpfördelning per mottagare

Hjälpmottagningen har ökat stadigt sedan bottennoteringen 1997 och ligger nu på sin högsta realnivå någonsin. De flesta av de största hjälpmottagarländerna har emellertid också fått en snabb ökning av sin BNI under de senaste åren. Därmed har bidragskvoten av utvecklingsländernas inkomster ändrats föga. Det totala inflödet till mottagarländerna är tämligen förutsägbart från år till år, även om en större visshet på medellång sikt framåt i tiden skulle vara till hjälp för mottagarländernas budgetplanering. Små länder mottar

---

¹ DFID står för *Department For International Development*, ett brittiskt regeringsorgan.

avsevärt mycket mer hjälp än stora, men normalt är det bara i de minst utvecklade länderna som bidragen utgör en signifikant del av intäkterna. Allteftersom de genomsnittliga utvecklingsländernas inkomster stiger, koncentreras hjälpen alltmer på de fattigaste länderna, som främst får penningbidrag och relativt litet av tekniskt samarbete. Belägg från olika källor tyder på att en bättre målinriktning av hjälpen på kostnadseffektiva interventioner på områden som sjukdomskontroll, livsmedel, jordbruk och vattentillförsel, skulle lindra mänskligt lidande och medverka till att millennieskiftesmålen uppnåddes.

Framsteg sedan millenniedeklarationen 2000

Millennieutvecklingsmålen² (MDG) driver på genomförandet av utvecklingsprogrammet genom strategier för förbättrade resultat. Länderna i större delen av Asien och Nordafrika är i stort sett på rätt spår i riktning mot målen. Västasien, Karibien och Latinamerika gör framsteg på utbildningsområdet, men inte lika mycket i kampen mot fattigdom, och de flesta av de minst utvecklade länderna, särskilt i subsahariska Afrika, har gjort föga framsteg på 1990-talet. Att förebygga våldsamma konflikter och bygga upp bestående fred är väsentliga förutsättningar för att millennieutvecklingsmålen ska kunna förverkligas. Utvecklings- och biståndskommitténs arbete för fred och säkerhet hjälper biståndsorganen att gripa sig an med denna avgörande aspekt av millenniedeklarationen. Den ökade fokuseringen på resultat är också ett incitament för utvecklings- och biståndskommittén att – tillsammans med sina partners – förbättra utvecklingsbiståndets effektivitet genom harmonisering av givarländernas rutiner, anpassa dessa till de enskilda ländernas strategier och system och tillhandahålla förutsägbar finansiering. God praxis har dock ännu inte blivit allmän praxis.

Bilaterala givarländers policier och satsningar

I utvecklings- och biståndskommitténs medlemsländer pekar kurvorna för hjälpen i regel uppåt, på grund av viljan att fullgöra utfästelserna från konferensen för utvecklingsfinansiering i Monterrey 2002. En betydande del av ökningen har dock formen av skuldindring. Utvecklings- och biståndskommitténs medlemsländer har också rapporterat om åtgärder för att förbättra hjälpens effektivitet genom ökad inbördes anpassning och harmonisering samt åtgärder för stöd till lokalt huvudmannaskap för utvecklingsstrategier. I syfte att skapa en konsekvens i utvecklingsstödet har fler givarländer vidtagit åtgärder för att systematisera processen för integrering av utvecklingsländernas intressen i alla områden av det nationella politiska beslutsfattandet, bl.a. handel, migration, investeringar och miljö. 2004 parallellgranskades fem länder av utvecklings- och biståndskommittén: Frankrike, Italien, Österrike, Norge och Australien.

---

² *Millennium Development Goals*, förkortat MDGs.

© OECD 2005

Denna översikt är inte en officiell OECD-översättning.

Mångfaldigande av översikten får ske på villkor att OECD:s upphovsrätt och titeln på originalpublikationen anges.

Mångspråkiga översikter är översatta utdrag ur OECD-publikationer som ursprungligen publicerats på engelska och på franska.

De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel på adressen

www.oecd.org/bookshop/

Närmare upplysningar lämnas av OECD:s enhet *Rights and Translation*, under *Public Affairs and Communications Directorate*.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
F-75116 PARIS
Frankrike

Besök vår webbplats www.oecd.org/rights/

